

Wagneri homályok

Azt mondják, a magyar közönség vegyes érzelmekkel fogadta a nemzetközi szuperprodukciónak, a múlt héten lefutott 10 részes Wagner-filmet. Szecső Tamás művészeti tetszési indexéről beszélt, és a nézettség sem haladta meg azt a mértéket, melyet általában a közönségben szüppedt műsoroknál regisztrálnak.

A filmsorozattal kapcsolatos érzéseim szintúgy vegyesek, mint bármelyik „átlag magyar néző”. A helyzet nyilvánvaló — sajnos — a következő: Wagner életútját és művészetét nem ismerem oly mélyen és részleteiben, hogy Tony Palmer filmrendező összes elővezetett szimbólumait, rejtett utalásait, Vittorio Storaro fantasztikus képeinek minden sugallatát, hangulatát a „helyére tudjam tenni”. Vagyis, mi tagadás, számos filmrészletet egyszerűen nem értettem. Még azután sem, hogy az

érzékenység hiányával, műveltségbeli hézagokkal, szellemi restséggel, egyszerű tájékozatlansággal vádolnám magam, sietve hozzáálltam, s elolvastam a számomra hozzáférhető Wagner-„irodalmat”. Talán ennek köszönhető, hogy a sorozat vége felé a helyzetem, rossz közérzetem (melynek összetevői valának; unalom, közöny, értetlenség, s mindezek miatti ingerültség) némileg javult. Értelmét véltem például a filmbeli sok, nagy vizeteknek, fenségesen és hatalmasan hullámzó tengereknek, folyamvizióknak, lángzuhatoknak; homályos, titokzatos erdőknek, félelmetes viharzúgásoknak. Zenefolyamokkal körülkerített, bódult, kábult színeszarcoknak.

Mindez azonban — édeskeves. Ahhoz viszonyítva, amit érteni véltem és élvezni tudtam a tizrészes sorozatból, túl soknak tetszik — amit nem. Mint fentiekből

kitetszhet, először magamban kerestem a hibát. Utóbb gyanakvásom megerősödött: talán nem sikerült Palmernek olyan zseniálisan megoldani a „zseniség” mibenlétének a megmutatását, mint szándékolták. Talán nagy volt a falat, s hiába a márkamilliók, a szupersztárok, a válogatott forgatási helyszínek — a Wagner-jelenséget nem sikerült „föltérképezni”. Legalábbis nem a köz (42 ország nézőserege) jobb eligazodására. Sőt! Van egy olyan érzésem, maga a filmrendező is belegabolyodott olykor saját hangulat-teremtéseinek, eseményfűzéseinak és kép-vágásainak szélsőves bodraiba...

Mindenesetre: ilyen elképesztő eszköztárral és nagyszíflú magabiztossággal mondani a semmit — ehhez is érteni kell. S ha megveszik, és megeszik, lelkük rajta.

Sulyok Erzsébet

„Ez elment vadászni, ez...”

Úgye ismerik ezt a kedves kis gyermekmondokát? (Vagy minnek is nevezzük.) „Ez elment vadászni, ez meglötte, ez hazavitte, ez megsütötte, ez megejté”, ahány újjunk van, szépen kiszámoljuk. A versike különben szerdán este jutott eszembe, bizonyára kissé prózaian és tán profánul is, hiszen előzőleg bőséggel ihletett mondatok sorozatát, költeményt, plasztikus leírást hallgattam — a vadászat gyönyörűségeiről. Hogy a vadászat miben mennyiben tükrözi, illetve kapcsolódik egy ilyen, igenesek figyelemreméltó címbe: Magyarországon, 1984. évi vadászati statisztika szerint, 750 vadászársaság, s évente 40 millió dollárért exportálnak vadat puskás komitársaink.

Eddig rendben lennének. Végtére is a vadászat fontos népgazdasági érdek (is), az országnak komoly hasznát hajtó külkereskedelmi tényező, ráadásul kezdetben a riporter, Balogh István még a génjeinkben rejtőző ősi üzenetet is ki vélte olvasni a vadászat emberi összefüggéseiből. Sőt, továbbfűzve a dolgot (a rádióújságban beharangozóban is olvashattuk), finnugor őseink meg a mondák is előkerültek, hangsúlyozván, mennyit is változott a vadászat, mióta ősananyánkat, Emesét egy altáji kerecsensólyom (magyarul turul, csak így illedelmesebb) álmában megtermékenyítette, s e frigyből származunk a legenda szerint mi, magyarok.

A dolog voltaképpen még eddig is rendben lenne. Röstellem: a vadászatot viszont még így, még mindezekkel együtt sem kedvelem túlzottan. Miért, a fene tudja. Talán mert ősi v.d.szöszőbnünk makacs továbbélésében agresszív ösztöneink rejtenek, pöcseselekverszerű kiélelét is érezni vélem. De erről, gyanítom, esetleg nem is éntehetek, hanem a kor vagy a

neveltetésem. (Egyébként a kettő erősen összefügg.) Azután: a különben hangulatos, az ismeretterjesztést az atmoszférateremtéssel jól ötvöző műsorban például fül-tanú lehetünk, milyen tökéletesen utánozzák a vadászok az üzekedő szarvasok, őzek, az ilyenkor „útban levő” gida, a bak, a nőstény hangját, méghozzá többféle variációban. „Csoda izgalmas dolog ez”, suttogja révülden akció közben a mikrofonba a riporter, én pedig arra gondolok: az egész voltaképpen nagy átejtés ám. Úgyes, raffiniált — és icpicit alattomos is talán.

Megtudtuk még, hogy nemrég ért véget a szezon (pardon, idény), hogy vannak vadászok, orgazdák, zugpreparátorok, éber vadőrök és csempészek, továbbá, hogy egy magyar vadász fölöttébb ritkán kap lehetőséget arra, hogy tróféas, igazi nagyvadat lőjön.

A mondóka, ha jól tudom, így fejeződik be: „...ez megsütötte, ez megejté — kerekcske, dombocská, itt szalad a nyulacska”. Igen, a nyulacska, a fécánocská, az őzecske és a többiek. Szaladnak, csak szaladnak egyre a puszka elől...

Domonkos László

Kézzjegyek a pannó alatt

Művészek szocialista szerződésai a KSZV-vel

Nyolcadik esztendeje erősítik meg az együttműködési szerződéseket a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat gyáregységei és négy szegedi képzőművész. Azóta folyamatos a kapcsolat, s az eltelt közel egy évtized igazolta az akkori döntés helyességét. Ezekkel a szavakkal köszöntötte a résztvevőket tegnap, hétfőn délután a KSZV újszegedi szövőgyárának tanácstermében Harkai Vilmos szociálpolitikai igazgató. Megteremtődtek az együttműködés feltételei, s az értékelésből kiderült, hogy az elmúlt esztendőben is tartalmas és eredményes vizuális nevelőmunka folyt.

Frányó József, az újszegedi szövőgyár igazgatója hangsúlyozta az együttműködés hármas célját, azt, hogy az üzemek közvetlen élményanyagot kínálnak a művészeknek, közelebb kerülnek az alkotók és az alkotások a munkásokhoz, s az együttműködés e eredményeként a művész gazdagabb tartalmakkal tudja ábrázolni mai világunkat, a munkások száza pedig élmenyedik és ismeretük bir-

tokában előbbreléphetnek az izlés és vizuális kultúra lépcsőfokán. Cs. Pataj Mihály és Novák András munkája nyomán Újszegeden és a konfekciógyárban tavaly nyolc kiállítás rendeztek, s erősödött a szocialista brigádok védnőkségi munkája. A tömeges érdeklődésre jellemző, hogy több iskola rendhagyó órákat tartott az újszegedi gyárban. Kiss György, a nagylaki gyáregység igazgatója Lapis András szobrászművész tevékenységét értékelve elmondta, hogy a művész jelentős szerepet vállalt a Munka és műveltség vetélkedőre való felkészítésben, plaketteket tervezett a gyárnak, kiállítást rendezett és megteremtette Nagylakon egy állandó és bővíthető gyűjtemény alapját. Zoltán István festőművész tevékenységéről Kapás Sándorné a kenderfonógyár igazgatója szólt. Kiemelte pedagógiai, népművelői tevékenységét, szól festői kvalitásairól, arról az odaadó munkáról, melynek egyik szép példája, hogy a gyár buszával megtekintették a Budavári Palotát.

Földes Mihály halálára

Budapesten holnap, szerdán helyezik örök nyugalomra az 1905-ben született Földes Mihályt, szocialista Harsásrenddel, valamint a Munka Vörös Zászló Erdemrendjével.

Városunkkal nem szakadt meg kapcsolata. Személyes látogatásai az idő múlásával egyre ritkábbak lettek, viszont intenzívebben levelezett szegedi barátaival, így például Machánszky Józseffel, Pusztai (Pipicz) Józseffel, akikről folyamatosan részletes tájékoztatást kért és kapott a helyi fejleményekről.

Szegedről 1939 februárjában elsősorban anyagi okok miatt távozott. 1939-től 1944-ig a Népszava munkatársaként dolgozott. A felszabadulást követően a Magyar Kommunista Párt budapesti bizottságának osztályvezetőjeként tevékenykedett. Két ciklusban országgyűlési képviselő volt. Éveken át újságíróként, szerkesztőként látott el különféle feladatokat, a Magyar Írók Szövet-

sége titkárának is megválasztották. Két ízben is József Attila-díjat kapott, s kitüntették a Szocialista Harsásrenddel, valamint a Munka Vörös Zászló Erdemrendjével.

A szegedi ifjúsámozgalom-történeti kutatás iránt élenként érdeklődött, segített bennünket dokumentumokkal, de útmutatásaival is. Szellemi hagyatékának feldolgozása, a szocializmus tisztaságának megővására felhívó politikai végakaratainak teljesítése, életművének folytatása megítéslő kötelességünk.

Hegyí András

Megbeszélés a megyei tanácsházán

Tegnap, hétfőn délelőtt hivatalában fogadta Szabó Sándor megyei tanácselnök Tóth Lászlót, az Országos Tervhivatal tervezési főosztályának vezetőjét, akivel időszerű kérdésekről folytatott megbeszélést. Ezen részt vett dr. Petrik István, a megyei tanácselnök általános helyettese is. Ezt követően Tóth László a hőmezővársárhelyi Porcelángyárat kereste fel, ahol megbeszélést folytatott az igazgatóval és megtekintette az üzemet.

A délutáni órákban az OT főosztályvezetője pártnapit előadást tartott Szegeden, a megyei tanács apparátusában tervezéssel és a pénzügyekkel foglalkozó dolgozóknak.

Mondjátok meg Máriának, szeretik

Hát, már hogyme szeretnék. Lehet Máriát, átmeneti álnévén Lebstock Károly al-később főhadnagyot nem szeretni? Hiszen a 48-as szabadságharcban harcolt a haza ügyéért, nő létere egyszerre rettenthetetlen, bátor katoná és persze gröngelelkű, hóm szívserelmes hölgy is egy személyben. S teszi mindezt a létező legnépszerűbb zenés színpadi műfajban, az operettben, azon belül is — persze — Huszka Jenő: *Mária főhadnagy* című, immáron klasszikus háromfelvonásos művében, ezúttal a Zenés Színházban, a szombati premieren.

Lehetne vitatkozni azon, vajon stílusos-e ez az operettben meglehetősen ritka tematika, de tulajdonképpen nem érdemes. S mentség is akad bőven: ez az operett valós történet alapján íródott. Lebstock Mária élő, igazi történelmi személy

volt. (Ez különben egyike a ritka eseteknek, midőn élet és operett között bizonyos szerves összefüggés mutatkozik.) Ráadásul a Mária főhadnagy ama jellegzetes századunkbeli zenemű-sor darabja, amelyben egyáltalán nem az a lényeg, hogy ezúttal a magyar történelem talán legcsodálatosabb tavasz, majd egyik legdicsőbb függetlenségi harca a históriai háttér, a forrongó Bécs és az ostromlott Buda vára — hanem hogy van némi bonyodalom és természetesen boldog megoldás, primadonna és bonviván, szubrett és táncos komikus, no meg dekoratívítás és pompa, fényes báltermek és csillogó-villogó, díszes ruhák, sok fülbemászó dallam, tánc, vídamság, trallala, vagyis mindez együtt (alles zusammen): OPERETT.

Szűcs János rendezése voltaképpen az adott körülmények között igyekezett

arra építeni, amire lehetett: a természetes operett-műben és a mozi-színház közismert kényszeradottságai közepette a mű eredendően diadalmas áradását visszaadni. Hogy e cél helyi-közzel nevezhető megvalósultnak, arról leginkább két tényező tehet: részben a színpadképek zöme, amelyek valahogyan bágyadt, kopottas benyomást keltenek, úgy tűnik, nem kellő átgondoltsággal megkomponált összhattással. Részben pedig az előadás igen változékony dinamikája. Igaz, ez utóbbról az egymástól ugyancsak eltérő mértékben sikerült egyéni alakítások is jócskán tehetnek, de vajh' mi magyarázza, hogy mindegyik néhány elemi dramaturgiai követelmény érvényesülését kívánó jelenetnek is tanúi lehetünk. Például, hogy a Zwicklit kereső Biccintő strázsamester arról az oldalról jön be a színpadra, amerre a vigledélyű szabólegény az imént eltűnt, vagy hogy az esküvője tényét bizonygató Mária fölfelé, valahová a szférákba mondja, hogy már az esküvői ruháját is fölvette, miközben ezt — tisztesség ne essék szólni — a vak is látja, kvázi végig illene mutatnia ömagán, a hatást (s az értelmet) biztosítandó.

Máskülönbén Mária főhadnagyot, minden jel szerint, tényleg szeretik Megformálójá, Harmath Andrást, bizonytalanságoktól eltekintve tesz is róla, hogy így lehessen, s ebben különösen kitűnő társa volt a Farkasházi Antóniát alakító Török Vera és — kezdeti „gyengélkedés” után — a szegedi színház új ifjú táncos komikusa, Bácskai János (Zwickli Tóbiás). Sajnos, Szabady József jó énekesi-színészi teljesítményét jelentős mértékben gyengítette az érthetetlenül teljesen Kossuthra maszkírozott Draskóczy Ádám-megjelenség, a Pannit játszó Kelemen Márta pedig prózában mintha kissé „Csala Zsuzsára” vette volna a figurát. A vendég-bonviván Kokas László hangerejének korlátait igen jó színpadi mozgással ellensúlyozta, s örömmel volt üdvözölhető a színpadon újra, a már nyugállományba vonult Gémesi Imre is, Simonich báró szerepében. Molnár László igen energikus dirigense volt az előadásnak, amely hiányosságaival együtt is újfent tanúbizonyságot tett arról, hogy igen, hiába, az operett azért... vagy legalábbis sokaknak, még mindig. Tehát kérem, nyugodtan meg lehet mondani Máriának: szeretik. D. L.

Az újszegedi kiállítás részlete

ban a Mátyás és kora című reneszánsz kiállítást, Zoltán kalauzolásával. S hallottunk arról is, hogy bár röfvel nem mérhető a négy művész tevékenysége, pozitív visszajelzések mind gyakrabban akadnak, s olyan jelenségek is tetten érhetők, amelyek mindenképpen e hosszú és következő munkából adódtak. Ilyen például, hogy mind többen vásárolnak festményeket, az üzemi könyvtárban fogynak a képzőművé-

zeti kiadványok. Csanádi Géza, a szegedi városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője is tartalmaznak értékesnek és folytatásra érdemesnek ítélték ezt a példamutató munkát. Jelképes is lehetne, hogy az idej szerződéseket Cs. Pataj Mihály pannója alatt írták alá.

Délután az újszegedi szövőgyár tanácstermében a négy alkotó közös kiállítása nyílt meg. A tárlatot Vincze Mihály szövőmester nyitotta meg.